

6. Beskriv projektets målgruppe:

Hvem er målgruppen?

Nok involverer projektet ældre over 70 år, men der vil være fokus på mænd og kønsforskelle i bl.a. ressourcevæn, tab og belastningstyper

Er projektet målrettet: Mænd

Kvinder

Begge køn

Dreng

Piger

Begge køn

7. Beskriv projektets formål:

(Hvilket problem skal løses?)

Baggrund

Vi har efterhånden et vist kendskab til faktorer, der øger risikoen for ældres selvmord som for eksempel depressive lidelser, kroniske og funktionsnedsættende helbredsproblemer. Men det er nødvendigt at få en større viden om konkrete advarselssignaler og måder hvorpå udsatte ældres ressourcevæn kan styrkes (med ressourcevæn menes psykisk og fysisk helbred, socialt netværk, brug af offentlige ydelser og handle-mønstre). Det begrundes med, at danske såvel som udenlandske undersøgelser har vist, at ældre der tager deres liv ofte har været i kontakt med professionelle fra sundheds- og omsorgssektoren. Det kan være personale på psykiatriske og somatiske sygehuse, praktiserende læger eller personer fra hjemmeplejen.

Formål

Formålet med projektet er at øge vores viden om tegn på mistrivsel og depression samt ældres ressourcevæn, med henblik på at styrke den selvmordsforebyggende indsats overfor de ældste borgere. Det gøres ved:

1. At undersøge belastnings- og hændelsesforløb, der for nogle ældre fører til selvmord. Der vil være fokus på forekomsten af tab og belastninger, herunder tilgængeligheden og brugen af det offentlige og private netværks ressourcer.
2. At undersøge behandlingsforløb af depressive lidelser (sent opståede såvel som tilbagevendende depressioner), herunder anvendte præparater. Der vil være fokus på identifikation af den depressive lidelse, kompliance, behandlingsopfølgning og screening for selvmordstanker.
3. At undersøge udsatte ældres oplevelse og håndtering af tab og belastninger som for eksempel kroniske sygdomme, reduceret mobilitet og selvhjulpethed i forhold til psykologiske, sociale og materielle ressourcer, der kan øge vores viden om beskyttende forhold.
4. At evaluere kompetencer og vidensformidlingen til involverede sundhedspersonale

Projektet er et delstudie af forskningsprojektet: "En case-kontrolleret psykologisk autopsiundersøgelse af ældres selvmord" ved Center for Gerontopsykologi v/ Psykiatrisk Hospital i Århus & Psykologisk Institut, Aarhus Universitet. Dette projekt blev iværksat i perioden i juni 2005-juni 2006 i samarbejde med de retsmedicinske Institutter ved Universiteterne i Odense og Århus, samt Klinik for Selvmordstruede i Odense (det tidl. Center for forebyggelse af selvmord).

Delstudiet kan belyse hvorfor nogle ældre bevarer livsmodet på trods af de møder tab og belastninger, der for andre fører til selvmord. Det kan også give os viden om muligheder for forebyggelse og intervention, der fremmer ældres livskvalitet og forebygger selvmord. Endelig kan delstudiets deltagere udgøre grundlaget for autopsiundersøgelsens kontrolgruppe.

Se vedlagte projektbeskrivelse for autopsiprojektet for yderligere oplysninger

Punktet skal udfyldes, også selvom der vedlægges supplerende bilag til ansøgningen.

8. Hvordan skal projektets resultater nås?:
(Hvordan kommer projektet fra A til B?)

Sammensætning af deltagere

Undersøgelsesdeltagerne i dette projekt vil på sigt udgøre grundlaget for kontrolgruppen til en undersøgelse af ældre der har taget deres liv. Det vil få indflydelse på sammensætningen af deltagerne mht. køn, alder og livssituation.

Der skal foreløbig rekrutteres 200 ældre mennesker over 70 år. Da der i denne aldersgruppe er lidt over dobbelt så mange mænd som kvinder, der tager deres liv, vil der være en tilsvarende kønsfordeling i sammensætningen af undersøgelsesdeltagere. Vurderet ud fra andre undersøgelser skal der rekrutteres ældre der har været eller befinder sig i en vanskelig situation. Vi skal således rekruttere ældre der har kroniske lidelser eller er funktionssvækkede, det kan være ældre der har mistet synet eller førligheden, ældre der har KOL eller cancer. Endelig skal vi have kontakt til ældre der er eller har været i antidepressiv behandling indenfor det sidste år, andelen vil svare til den fordeling man ser blandt ældre der tager deres liv.

Rekruttering sker gennem patient- og pensionistforeninger, gerontopsykiatrisk afd., Psykiatrien i Region Midtjylland - Distrikt Øst, hjemmeplejen og opsøgende hjemmesygeplejersker.

Anvendte metoder

Der vil blive anvendt spørgeskemaer der kan kortlægge:

- *Livsændringer og belastningstyper*
- *Coping el. mestrings af belastninger*
- *Personlighedstræk*
- *Sociale ressourcer*
- *Psykiske og fysiske helbred*
- *Behandlingsforløb, med særligt fokus på depressionsbehandling*

Der vil desuden blive foretaget interviews med udvalgte grupper, udvalget vil blive foretaget på baggrund af køn og alder, samt de foreløbige resultater af statistisk dataanalyse. Udvalget sker formentlig også på baggrund af psykisk helbred og belastningstype.

Dataanalyse

De statistiske analyser foretages i samråd med lektor Lars Larsen. Den kvalitative dataanalyse vil dels være teoristyret, hvor der fokuseres på de ældres belastningshistorier ud fra et stress- /copingperspektiv, dels vil den identificere centrale risikofaktorer og temaer ud fra interviewdata.

Formidling

Der vil være tre former for formidling.

Projektets resultater vil blive formidlet i en eller flere tidsskriftsartikler samt en rapport målrettet frontpersonalet.

Endvidere vil der blive udbudt undervisning til de involverede sundhedspersonale samt frivillig foreninger. Udbyttet heraf vil blive evalueret.

Endvidere vil slides fra undervisning og nyhedsbreve blive offentliggjort på hjemmesiden www.geronet.dk (Forskergruppen Ældre & Selvmord)

Se vedlagte projektbeskrivelse for autopsiprojektet for yderligere oplysninger

Punktet skal udfyldes, også selvom der vedlægges supplerende bilag til ansøgningen.

9. **Beskriv de centrale aktiviteter i projektet:**
(Hvilke aktiviteter vil man udføre for at formålet opnås?)

3. og 4. kvartal 2007

Udvikling af spørgeskema mhp. evaluering af sundhedspersonale og frivilliges kompetence / kompetencebehov i forhold til udsatte ældre
Udarbejdelse af spørgeskema til undersøgelse af behandlingsforløb
Etablering af kontakt til patient- og pensionistforeninger
Indgåelse af samarbejdsaftaler med udvalgte lokalcentre, frivillige og opsøgende hjemmesygeplejersker
Indsamling af data om kompetence / kompetencebehov.
Involverede sundheds- / omsorgspersonale orienteres om undersøgelsen og ældres selvmord
Rekruttering af undersøgelsesdeltagere
Indsamling af data vha. spørgeskemaer

1. kvartal 2008

Indsamling af data vha. spørgeskemaer
Foreløbige statistiske analyser af spørgeskemadata mhp. udvælgelse af deltagere til interviews
Interviewundersøgelse påbegyndes

2.kvartal 2008

Interviewundersøgelse afsluttes
Kvalitative analyser påbegyndes
Statistisk dataanalyse afsluttes

3. kvartal 2008

Kvalitativ dataanalyse afsluttes
Afrapportering og artikelskrivning påbegyndes
Involverede sundhedspersonale orienteres om undersøgelsens foreløbige resultater med anbefalinger til forebyggende tiltag

4. kvartal 2008

Data om involverede sundhedspersonales / frivilliges kompetence / kompetencebehov indsamles
Data om sundhedspersonalets / frivilliges kompetencer analyseres og tilbagerapporteres til involverede parter
Afrapportering og artikelskrivning afsluttes
Slides fra undervisning, delresultater og rapport gøres tilgængelig på www.geronet.dk samt anden relevant hjemmeside

Punktet skal udfyldes, også selvom der vedlægges supplerende bilag til ansøgningen.

10. **Hvilke resultater skal projektet opnå for, at det er en succes?:**
(Hvilke forandringer skal målgruppen opleve, hvor mange fra målgruppen skal projektet nå etc.?)

- 1) At få viden om ældre mænds reaktioner på svære belastninger og tab, så den selvmordsforebyggende indsats kan styrkes. Det betyder vi skal have indsamlet
 - a) viden om udsatte, ældre mænds håndtering af svære tab og belastninger
 - b) viden om udsatte, ældre mænds behov for ressourcetilførsel
 - c) viden om behandlingsforløb af depressive lidelser (identifikation, samtaler med læge o.a. ressourcetilførsel fra det personlige og sociale netværk)
 - d) viden om de ældres egne forklaringer på, hvorfor de bevarer livsmodet på trods af svære tab og belastninger
- 2) At der kan udarbejdes anbefalinger til hvordan vi kan styrke den forebyggende indsats overfor ældre mænds selvmord, dvs. ressourceværn kan styrkes og at vi dermed bliver bedre til at forebygge mistvivsel
- 3) At evalueringen af frivilliges og sundhedspersonalets behov for kompetence kan målrette den forebyggende indsats

	<p>Endelig vil delprojektet sikre grundlaget for autopsiundersøgelsens kontrolgruppe og dermed være en væsentlig støtte til denne undersøgelse, der kan belyse væsentlige aspekter ved ældre selvmordstruede.</p> <p>Punktet skal udfyldes, også selvom der vedlægges supplerende bilag til ansøgningen.</p>
11.	<p>Hvordan vil projektet måle, om målsætningen er opfyldt?: (Hvordan måler man om succeskriterierne er opfyldt?)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) At de indsamlede data er af en sådan kvalitet at afrapporteringen af dem både kan bidrage med ny viden og indgå i artikler til peer-reviewed tidsskrifter på selvmordsområdet såvel som det gerontologiske område. 2) At evalueringen af sundhedspersonalets og de frivilliges kompetencer i forhold til udsatte ældre kan give anbefalinger til på hvilke områder den forebyggende indsats kan styrkes. <p>Punktet skal udfyldes, også selvom der vedlægges supplerende bilag til ansøgningen.</p>
12.	<p>Forankringsovervejelser Hvordan tænkes projektet forankret på sigt, både organisatorisk og økonomisk?</p> <p>Projektet tilknyttes Center for Gerontopsykologi v/ Psykologisk Institut, AU & Gerontopsykiatrisk Afd. Psykiatrien i Region Midtjylland, Distrikt Øst</p> <p>Samarbejdsovervejelser på tværs af sektorer Vil projektet indgå i et samarbejde med eller inddrage andre relevante sektorer i arbejdet? Hvis ja, hvilke og hvordan vil det ske?</p> <p>Som anført på projektbeskrivelsen for autopsiundersøgelsen, så indgår projektet et samarbejde med Gerontopsykiatrisk afd, Psykiatrien i Region Midtjylland, Distrikt Øst, og de retsmedicinske institutter ved henholdsvis Syddansk Universitet og i Århus Universitet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ved Retsmedicinsk Institut</i> i Århus har man tidligere gennemført et projekt om ældres selvmord, og deres ekspertise og samarbejdspartnere er særligt nødvendigt for gennemførelse af autopsiundersøgelsen. • <i>Gerontopsykiatrisk afdeling</i> vil dels bistå ved rekruttering af deltagere til undersøgelsen (patienter ambulantly antidepressiv behandling), dels med sin specialviden om geriatrisk antidepressiv behandling. • Der vil endvidere indgås samarbejde med den netop etablerede <i>Gerontopsykologiske Forskningsenhed</i> ved Psykologisk Institut, Århus Universitet. Her vil projektet kunne trække på viden og ekspertise i forhold til metodemæssige spørgsmål og viden den normale aldring. • Projektet vil indgå i et samarbejde med <i>patientforeninger, pensionistforeninger, hjemmeplejen</i> og udvalgte <i>lokalcentre</i> for at komme i kontakt med de ældre der skal indgå i projektet. Helt konkret kan vi f. eks. nævne <i>OK-Klubberne</i> og <i>ÆldreSagen</i>, der begge deltager i Forskergruppen Ældre & Selvmord. • <i>Forskergruppen Ældre & Selvmord</i> – et netværk af forskere og professionelle fra sundheds- og omsorgssektoren, der deltager i projekter der er målrettet udsatte, selvmordstruede ældre. Her kan vi både trække på kompetencer og potentielle samarbejds muligheder i forhold til hjemmeplejen mv. • <i>International Research Group on Suicide among the Elderly</i> – et netværk som Forskergruppen Ældre & Selvmord. Den muliggør at projektet kan evalueres og modtage sparring fra udenlandske eksperter på området. <p>Erfaringsovervejelser Indgår erfaringer fra tidligere initiativer i tilrettelæggelsen af projektet? Hvis ja, hvordan? Projektet er baseret på det arbejde, der er lavet i forskergruppens regi. Bl.a. Rapporten: Ældre mænd 2005</p> <p>Projektet udspringer af de erfaringer der er gjort i Forskergruppen Ældre & Selvmord, som er udmøntet i rapporten "<i>Forebyggelse af ældre mænds selvmord. Indsatsområder og anbefalinger</i>", der udkom i 2005</p>

Derudover udspringer projektet af de erfaringer som er gjort i forbindelse med "Vejle-projektet" gennemført 2002-2004 og det aktuelle projekt i Region Nordjylland, der er målrettet forebyggelse af ældres selvmord.

Evalueringsovervejelser

Hvordan tænkes projektet evalueret?

Vi vil løbende konferere med personer der har særlig ekspertise indenfor relevante områder for at sikre at projektet lever op til formål og indhold. Her kan nævnes: Prof. Jan Beskow, Center for Cognitiv Psykoterapi och Utbildning i Göteborg, lektor og ledende overlæge Nils Gulmann, Gerontopsykiatrisk afd. Psykiatrien i Region Midtjylland, Distrikt Øst, samt lektor Larsen, leder af Gerontopsykologisk Forskningsenhed, Psykologisk Institut, Århus Universitet.

Endelig vil der finde en evaluering af projektet sted i forbindelse med publikation af undersøgelsens resultater i peer-reviewed tidsskrift.

Formidlingsovervejelser

Hvordan tænkes erfaringerne fra projektet formidlet til andre?

Der vil blive afholdt kompetencegivende kurser for implicerede faggrupper. I forbindelse med delprojektet omfatter det frivillige og personale fra sundheds- og omsorgssektoren. Men ser vi på autopsiprojektet som helhed vil det også omfatte læger og politi.

Rapport der målrettes personale i sundheds- og omsorgssektoren, med anbefalinger til forebyggende tiltag Informationsmateriale målrettet til de ældre mænd og deres organisationer (pensionist- og patientforeninger). Offentliggørelse i internationale tidsskrifter

Kvalitetsovervejelser

Hvordan er kvalitet tænkt ind i projektet (for eksempel i forhold til uddannelse og faggrupper)?

Samarbejdet med især Gerontopsykiatrisk afdeling og Gerontopsykologisk Forskningsenhed, samt vejledningen fra prof. Jan Beskow vil sikre at undersøgelsen belyser problemstillinger, der kan bidrage med viden der styrker den forebyggende indsats overfor ældre mænds selvmord.

Den indhentede viden vil videreformidles i en rapport, der kan anvendes i undervisningssammenhænge. Udover viden om ældres ressourceværn, centrale problemstillinger i behandlingen af ældre mænds depressive lidelser og anbefalinger til at styrke den selvmordsforebyggende indsats, vil rapporten også omhandle anbefalinger til at målrette undervisning om ældre udsatte mænd.

Netværksovervejelser

Indgår parterne i projektet i netværk (formelt eller uformelt) på området eller overlappende områder? Hvis ja, beskriv dem.

Både Elene Fleischer og Jan-henrik Winslöv deltager i netværk som "*Forskergruppen Ældre & Selvmord*" og "*International Research Group on Suicide among Elderly*" (se www.geronet.dk). Derudover deltager Jan-Henrik Winslöv i forskernetværket "*Praktisk Forsknings Forum*" v/ Psykologisk Institut i Århus og sidder i bestyrelsen i "*Gerontopsykologisk Selskab*" under Dansk Psykologforening. Elene Fleischer indgår i et netværk bestående af de fem selvmordsforebyggelsescentre (Odense, Ålborg, Århus, Vordingborg og København), og indgår desuden i netværket for uddannelsesledere oprettet i regi af Center for Frivilligt socialt arbejde. Endvidere kan der trækkes på den nyeste gerontopsykologiske viden, som følge af den netop etablerede "*Gerontopsykologiske Forskningsenhed*" ved Psykologisk Institut, Århus Universitet, der er under ledelse af lektor Lars Larsen.

Digitale overvejelser

Vil der i projektet indgå arbejds gange, der allerede i dag er digitaliseret, eller med fordel kan digitaliseres?

Det i projektet anvendte orienterings og undervisningsmateriale vil gøres tilgængeligt på Forskergruppen Ældre & Selvmords hjemmeside (www.geronet.dk) samt andre relevante hjemmesider. Informationsmateriale til ældre mænd samt rapporten kan ligeledes gøres tilgængelig.